

ЩОДО ПИТАННЯ АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ НА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

Рожі І. Г., Янчук С. В.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У первісному суспільстві потреби людини і її можливості освоєння природних багатств були досить скромними й обмежувалися полюванням на диких тварин, рибальством, збиранням ягід, грибів. Потім виникло землеробство й скотарство, відповідно, до складу природних ресурсів були включені ґрунтовий покрив і рослинність, яка служила кормовою базою для худоби. У лісах добувалася деревина для будівництва житла і для одержання дров, поступово почалося видобування корисних копалин (вугілля, руд, будівельних матеріалів), людина навчилася освоювати енергію вітру й падаючої води. З розвитком виробництва розширювався не тільки обсяг освоюваних природних ресурсів, але в господарський обіг залучалися нові площі незайманої природи.

Територіальне розширення сфери господарської діяльності людського суспільства й залучення в матеріальне виробництво нових видів природних ресурсів викликало в природі різноманітні зміни, свого роду відповідні реакції у вигляді різних природно-антропогенних процесів. У ранніх суспільних формаціях ці процеси й зміни не носили повсюдного характеру й концентрувалися в окремих регіонах – вогнищах світової цивілізації (регіон Середземного моря, Месопотамія й Близький Схід, Південна й Південно-Східна Азія). І хоча за всіх часів освоєння природних ресурсів людиною носило споживчий, а часом і відверто хижацький характер, воно рідко приводило до серйозних широкомасштабних екологічних катастроф. Інтенсивність освоєння природних ресурсів і обсяг природних багатств стали різко зростати в епоху виникнення й розвитку технократичного суспільства.

Питання взаємовідносин суспільства і природи та використання природних ресурсів стають дедалі актуальнішими. Цілком очевидно, що з розвитком виробництва вилучаються все нові багатства природи, зростає

вартість сировини, збільшується кількість відходів, що викидаються у навколишнє середовище [1, с. 113].

Застосування машинної техніки супроводжувалося значним збільшенням обсягів сировини (деревини, корисних копалин, сільськогосподарської продукції). Одночасно йшло освоєння нових видів природних ресурсів. Природні ресурси в процесі освоєння піддаються глибокій і комплексній переробці (виробництво нафтопродуктів, синтетичних матеріалів).

У другій половині ХХ ст. ресурсокористування інтенсивно зростало, охопивши практично всю сушу. Науково-технічний прогрес безпосереднім чином відбився на практиці ресурсокористування. Розроблено технології освоєння таких видів природних багатств, які донедавна не включалися в поняття "природні ресурси" (наприклад, опріснення солоних морських вод у промисловому масштабі, освоєння сонячної або приливно-хвилевої енергії, видобуток нафти й газу на акваторіях). Виникло поняття про потенційні ресурси або ресурси майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Амонс С. Е. Антропогенний вплив на земельні ресурси та практичні заходи його запобіганню / С.Е. Амонс // Збірник наукових праць ВНАУ. – №8 (48). – 2011. – С.112–118.